

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 13028/2022
21.06.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Драгане Миросављевић и Гордане Комненић, чланова већа, у парници тужилаца АА, ББ и ВВ, сви из ..., чији је заједнички пуномоћник Зоран Ст. Марковић, адвокат из ..., против тужених ЈП „Путеви Србије“ Београд и „Путеви“ д.о.о. Ивањица, чији је пуномоћник Драгош Цукавац, адвокат из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужених изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2521/21 од 12.04.2022. године, у седници одржаној дана 21.06.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужених изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2521/21 од 12.04.2022. године, тачке 1, 3, 4 и 5 изреке.

Образложење

Пресудом Основног суда у Ивањици П 972/18 од 14.11.2018. године, делимично је усвојен тужбени захтев тужилаца и ставом првим изреке, обавезани тужени да тужиоцима на име накнаде нематеријалне штете услед претрпљених душевних болова због смрти сина и брата исплате и то: тужиоцу АА износ од 400.000,00 динара, тужиљи ББ износ од 500.000,00 динара и тужиоцу ВВ износ од 300.000,00 динара, што све чини износ од 1.200.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 14.11.2018. године, као дана пресуђења до исплате. Ставом другим изреке, обавезани су тужени да тужиоцима солидарно на име накнаде материјалне штете, трошкова сахране исплате износ од 259.861,00 динара, са законском затезном каматом почев од 21.11.2011. године до исплате. Ставом трећим изреке, обавезани су тужени да тужиљи ББ солидарно на име губитка зараде због смањене радне способности исплате износ од 1.267.481,00 динара са законском затезном каматом почев од 30.08.2018. године до исплате, те убудуће плаћају новчану ренту у висини од 9.712,50 динара месечно почев од 01.09.2018. године па убудуће, док за то постоје законски услови, а најкасније до петог у месецу за текући месец с тим што су доспеле рате дужни да исплате одједном. Ставом четвртим изреке, тужбени захтев тужилаца којим су тражили да се тужени обавежу да им солидарно плате на име накнаде нематеријалне штете услед претрпљених душевних болова због смрти сина и брата и то тужиоцу АА износ од још 400.000,00 динара, тужиљи ББ износ од још 500.000,00 динара и тужиоцу ВВ износ од још 300.000,00 динара са траженом законском затезном каматом, те захтев тужилаца да

им тужени солидарно плате на име накнаде материјалне штете трошкова сахране износ од још 259.861,00 динара са траженом законском затезном каматом, те захтев тужиље ББ да јој тужени солидарно плате на име губитка зараде због смањене радне способности износ од још 1.267.481,00 динара са траженом законском затезном каматом, те да јој убудуће плаћају новчану ренту у висини од још 9.712,50 динара месечно док за то постоје законски услови па убудуће, одбија као неоснован. Ставом петим изреке, одбијен је тужбени захтев тужилаца АА и ББ којим су тражили да се тужени солидарно обавезу да им на име накнаде штете због губитка редовног помагања услед смрти сина исплате износ од 3.168.670,00 динара са законском затезном каматом почев од 30.08.2018. године, те да убудуће плаћају новчану ренту у висини од 24.281,00 динара месечно почев од 01.09.2018. године па убудуће док за то постоје законски услови и то у целости као неоснован. Ставом шестим изреке, обавезани су тужени да тужиоцима солидарно накнаде трошкове парничног поступка у износу од 986.385,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2521/21 од 12.04.2022. године, укинута је првостепена пресуда и пресуђено тако што је: 1. делимично усвојен тужбени захтев тужилаца и обавезани тужени да тужиоцима на име накнаде нематеријалне штете услед претрпљених душевних болова због смрти сина и брата солидарно плате и то тужиоцу АА износ од 760.000,00 динара, тужиљи ББ износ од 960.000,00 динара и тужиоцу ВВ износ од 600.000,00 динара, све са законском затезном каматом почев од 14.11.2018. године, као дана пресуђења, па до исплате; 2. одбијен, као неоснован, тужбени захтев тужилаца АА и ББ за разлику од потраживаног износа нематеријалне штете, до износа досуђеног првим ставом изреке, као и захтев за законску затезну камату на одбијајући део почев од 14.11.2018. године, као дана пресуђења па до исплате. 3. усвојен тужбени захтев тужилаца и обавезани тужени да тужиоцима солидарно на име накнаде материјалне штете на име трошкова сахране плате износ од 416.328,00 динара са законском затезном каматом почев од 14.11.2018. године до исплате. 4. обавезани тужени да тужиљи ББ солидарно на име губитка зараде због смањене радне способности плате износ од 2.027.700,00 динара са законском затезном каматом почев од 14.11.2018. године, те убудуће плаћају новчану ренту у висини 15.540,00 динара месечно почев од 01.09.2018. године па убудуће, док за то постоје законски услови, а најкасније до петог у месецу за текући месец, с тим што су доспеле рате дужни да исплате одједном. 5. обавезани тужени да тужиоцима на име накнаде трошкова парничног поступка солидарно плате износ од 1.375.302,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени су благовремено изјавили ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 3. Закона парничном поступку – ЗПП („Службени гласник Републике Србије“ бр. 72/11...18/20) и утврдио да ревизија није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Нису основани наводи ревизије о битној повреди одредаба парничног поступка из члана 374. став 1., у вези члана 271. ЗПП, учињеној у другостепеном поступку. С тим у вези, тужени у ревизији указују да другостепени суд није извео доказ суочењем вештака. Међутим, одредбом члана 271. став 4. ЗПП, прописано је да

ако се на рочишту не усагласе налази и стручна мишљења вештака, односно ако суд сматра да битне чињенице нису довољно расправљене, суд ће да одреди ново вештачење које ће да повери другом вештаку и о томе ће да обавести странке. У овом случају, суд је ценио налаз и мишљење вештака саобраћајне струке Драгана Давидовића и нашао да налаз није супротан налазу Градског завода за вештачење, који је суд прихватио, те да нема разлога за усаглашавањем. Указивање да је првостепени суд одбио да цени налаз и мишљење вештака Павла Галића и на тај начин на битну повреду поступка из члана 374. став 1. у вези члана 8. ЗПП, не представља ревизиски разлог због којег се ревизија може изјавити, с обзиром да је тужени преклудираним у предлагању овог доказа.

Према чињеничном стању утврђеног пред другостепеним судом пред којим је отворена расправа, у смислу одредбе члана 383. став 3. ЗПП, следи да се дана ...2007. године на државном путу другог реда број 230 Прилике – Катићи – Мочиоци (Нова Варош) око 16,30 часова догодила саобраћајна незгода, којом приликом је изгубио живот сада пок. ГГ (стар 19. година), који је критичном приликом управљао путничким моторним возилом марке „Форд“. У моменту незгоде на месту сувозача налазила се тужила ББ, мајка пок. ГГ. У време увиђаја на лицу места око 18,00 часова коловоз је био прекривен снегом, који је падао пре и за време увиђаја, дебљина снега на коловозу је била 1 цм, било је остатака бачене ризле по коловозу, а поједини делови на коловозу у самој кривини на уласку су били клизави. На основу Уговора о обављању радова на одржавању и заштити магистралних и регионалних путева који је закључен на основу члана 4. и 50. Закона о путевима између Министарства саобраћаја и веза – ДП Београд и СП „Србија пут“ Београд, наручилац је уступио радове на одржавању и заштити магистралних и регионалних путева извођачима радова и сходно томе тужени „Путеви“ д.о.о. Ивањица су преузели обавезу одржавања и заштите на државним путевима, а као државни пут другог реда – други приоритет одређен је пут 230. Прилике – Катићи – Мочиоци (Нова Варош). На основу налаза и мишљења вештака саобраћајне струке и мишљења Градског завода за вештачење, предметна саобраћајна незгода се догодила као последица неодговарајућег поступања од стране службе задужене за одржавање критичног дела пута, а пропуст се састојао у томе што на том делу пута тужени није обезбедио услове за безбедно одвијање саобраћаја, а имао је могућност да то учини. Возач аутомобила из објективних разлога не би могао благовремено да уочи да се приближава делу коловоза који је прекривен ледом, а посебно у време када пада киша, суснежица и снег, због чега не би могао да благовремено подеси кретање аутомобила у односу на геометријски облик пута и стање површине коловоза тако да безбедно прође кроз кривину и спречи излазак аутомобила изван коловоза. Ако се аутомобил претходно кретао на начин који би се могао сматрати одговарајућим у односу на услове пута и саобраћај и у тој ситуацији се не би могло сматрати да је возач аутомобила неким својим неодговарајућим поступком изазвао незгоду нити допринео да се незгода догоди. Зимски пнеуматици не би утицали на то да се возило задржи у зони коловозне површине у ситуацији присуства леда, а употреба сигурносног појаса, када долази до превртања возила и када капа крова улази у простор за путнике, је безначајан. Пре овог догађаја у заједничком домаћинству су живели АА и ББ са синовима ГГ и ВВ, а породична динамика породице АБВ је у великој мери измењена након овог догађаја, тако да се депресивно расположење рефлектује са једног на другог члана породице. На основу налаза и мишљења вештака пољопривредне струке, а према величини и структури поседа, расположивим површинама и квалитету земљишта, погодностима за обраду, процењујући број и структуру активних и радно способних чланова домаћинства према њиховима

годинама, здравственом стању и ангажовању на пословима домаћинства, укупна просечна чиста годишња зарада домаћинства пре настанка саобраћајне незгоде износила је 1.259.000,00 динара, уз допринос сваког од чланова домаћинства у проценту према налазу вештака. Тужила је изгубила радну способност на пољопривреди због нарушене душевне равнотеже због губитка детета и вештак је нашао да допринос тужиле у остваривању прихода домаћинства на годишњем нивоу износи 233.100,00 динара, односно просечно месечно 19.425,00 динара. Према налазу вештака економско-финансијске струке, укупни трошкови сахране, израде споменика, спомен плоче поред пута, трошкова сахране и пића за сахрану, давања подушја износе 519.722,00 динара.

Другостепени суд је након одржане расправе укинуо првостепену пресуду и делимично усвојио тужбени захтев уз закључак да постоји допринос покојног ГГ настанку саобраћајне незгоде од 20%, налазећи да је лед који се налазио на коловозу пута на месту где је покојни ГГ слетео са пута био од утицаја и узрочник незгоде, али ценећи чињеницу да је покојни ГГ могао безбедно проћи да се кретао брзином мањом од 29,6 км/час на који начин би брзину кретања прилагодио стању пута и саобраћајним условима примењујући у овом делу одредбу члана 192. ЗОО. Одговорност тужених је солидарна и тужени ЈП „Путеви Србије“ је пасивно легитимисан за накнаду штете јер његова одговорност произлази из члана 1. и 4. став 1. Одлуке о оснивању Јавног предузећа за управљање државним путевима. Због смрти сада покојног ГГ, тужиоци су као његови најближи сродници, мајка, отац и брат трпели душевне болове, па је другостепени суд имајући у виду околности конкретног случаја и применом одредбе члана 200. Закона о облигационим односима закључио да правична накнада нематеријалне штете због смрти сина за тужиоца АА износи 950.000,00 динара, за тужилу ББ 1.200.000,00 динара, а за тужиоца ВВ 750.000,00 динара, с тим што је наведене износе умањио за допринос покојног ГГ настанку саобраћајне незгоде, након чега је за нематеријалну штету тужиоцима досудио износе наведене у тачки 1. побијане пресуде. Тужиоцима је признато право и на накнаду материјалних трошкова и то уобичајених трошкова сахране применом члана 193. ЗОО уз умањење стварних трошкова за 20% колико је покојни ГГ допринео настанку саобраћајне незгоде. Прихватајући налаз и мишљење вештака пољопривредне струке који је утврдио допринос тужиле ББ у остваривању прихода домаћинства на годишњем нивоу, а имајући у виду процењени допринос покојног ГГ, обавезани су тужени да тужилу ББ на име губитка зараде због смањене радне способности исплате износ од 2.027.700,00 динара и новчану ренту у висини од 15.540,00 динара месечно.

По оцени Врховног суда, другостепена пресуда у делу који се побија ревизијом донета је правилном применом материјалног права.

Одредбом члана 154. став 1. Закона о облигационим односима прописано је да ко другоме проузрокује штету дужан је накнадити је, уколико не докаже да је штета настала без његове кривице. Чланом 174. истог закона прописано је да за штету од опасне ствари одговара њен ималац, а за штету од опасне делатности одговара лице које се њоме бави. Чланом 192. став 1. овог закона прописано је да оштећеник који је допринео да штета настане или да буде већа него што би иначе била, има право само на сразмерно смањену накнаду. Одредбом члана 200., 201. и 205. ЗОО регулисано је питање новчане накнаде, услова под којима лица имају право на новчану накнаду у случају смрти или тешког инвалидитета и подељене одговорности и снижења накнаде.

Супротно ревизијским наводима, другостепени суд је правилно оценио изведене доказе и утврдио све битне чињенице и околности под којима се одиграо штетни догађај. Неосновано се ревизијом тужених оспоравају околности штетног догађаја и указује на искључиву кривицу покојног ГГ, односно евентуално на постојање већег доприноса пок. ГГ настанку штете.

Наиме, правилном оценом изведених доказа, посебно налаза и мишљења судског вештака саобраћајне струке и налаза и мишљења Градског завода за вештачење, правилно је оцењен допринос сада покојног ГГ настанку незгоде, али и допринос тужених у ситуацији када тужени нису извршили чишћење спорног пута, што је било од утицаја и узрочник незгоде, због чега је тужиоцима досуђена накнада штете у сразмерно смањеном новчаном износу. Правилном применом одредбе члана 200. Закона о облигационим односима, а ценећи све околности конкретног случаја, године живота сада покојног ГГ (19. година), да је породична динамика целе породице у великој мери измењена и да се депресивно расположење рефлектује са једног на другог члана породице, правилно је одмерена висина правичне накнаде нематеријалне штете на име претрпљених душевних болова због смрти блиског лица, сина и брата тужилаца, уз умањење од 20% за утврђени допринос настанку незгоде покојног ГГ. Такође, правилном применом члана 193. ЗОО тужиоцима је признато и право на накнаду материјалне штете и то уобичајених трошкова сахране покојног уз утврђено умањење од 20%. Правилном применом одредбе члана 188. ЗОО тужиљи ББ је досуђена накнада на име губитка зараде због смањене радне способности и новчана рента у месечном износу наведеним у изреци.

Стога се ревизијом неосновано оспорава оцена доказа, пре свега налази и мишљења вештака, у односу на утврђене чињенице везане за предметну саобраћајну незгоду, а пре свега узрока настанка незгоде. Одлучујући о висини накнаде нематеријалне и материјалне штете правилно је другостепени суд је оценио све битне околности у смислу одредбе члана 200. ЗОО и одмерио правичну новчану накнаду за тражене видове нематеријалне и материјалне штете. Умањујући наведене износе сразмерно доприносу покојног ГГ настанку штете, сходно одредби члана 192. ЗОО, другостепени суд је правилном применом материјалног права обавезао тужене да тужиоцима исплате износе наведене у усвајајућем делу побијане пресуде са законском затезном каматом у смислу члана 277. ЗОО.

Из изложених разлога, Врховни суд је применом члана 414. ЗПП одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**